

UCHWAŁA NR XLIV/310/13

RADY MIEJSKIEJ W KUNOWIE

z dnia 26.09.2013r.

**w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Kunów
na lata 2013 – 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r poz. 594) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Uchwała się Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2013 – 2015 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Kunów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kunowie
Roman Wójcik

Uzasadnienie

do Uchwały nr XIV / 310/13 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 26.09. 2013 r.

Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2013-2015 został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (art. 176 pkt. 1). Do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, natomiast w związku z art. 179, ust. 2 do kompetencji rady gminy należy uchwalanie gminnego programu wspierania rodziny.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY dla MIASTA I GMINY KUNÓW
NA LATA 2013 – 2015**

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne.

Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizacyjne życia rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli grup zawodowych takich jak: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, kuratorów, lekarzy rodzinnych, policji.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny, z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jej powrót do domu.

Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowej i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy:

- obowiązek opracowania przez samorzady gmin lokalnych programów wspierania rodziny wychowujących małoletnie dzieci,
- konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- tworzenie środowiskowych form opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracownika socjalnego będzie zajmował się wyłącznie pracą z rodziną,
- wprowadzenie koordynacji wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

Wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie, bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorzady gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w którym służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to błędne, koło, które ciężko rodzinie przerwać wyłącznie własnymi siłami.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Gmina Kunów jest gminą miejsko-wiejską. Na jej terenie zlokalizowane są: Szkoły Podstawowe w Kunowie, Janiku, Wymysłowie, Dołach Biskupich, Nietulisku Dużym, Miłkowskiej Karczmie, Publiczne Przedszkole w Kunowie, Gimnazjum w Kunowie, VITAMED s.c. w Kunowie, Komisariat Policji w Kunowie, Urząd Miasta i Gminy w Kunowie, Miejsko-Gminna Biblioteka w Kunowie i Gminne Centrum Informacji w Kunowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie oraz Zespół Interdyscyplinarny przy MGOPS w Kunowie oraz Gminna Komisja Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Punktem wyjścia do określenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie.

Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje nt liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, ilości dzieci z terenu gminy Kunów umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego.

KARTA DIAGNOSTYCZNA GMINNEGO PROGRAMU WSPARCIA RODZINY

Wyszczególnienie

Rok 2012

Liczba mieszkańców gminy Kunów – **10.105**

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (w postaci świadczeń pieniężnych, rzeczowych i pracy socjalnej ogółem) – **3.517**

Liczba rodzin, korzystających z pomocy społecznej (w postaci świadczeń pieniężnych, rzeczowych i pracy socjalnej ogółem) – **1.079**

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne – **874**

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego – **83**

Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy – **17**

Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Kunów w wieku 0-12 lat – **1215**

Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Kunów w wieku 13- 18 lat – **727**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – stan na 31.12.2012r. – **1**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów przebywających w rodzinnych domach dziecka – stan na 31.12.2012r. – **0**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów przebywających w rodzinach zastępczych – stan na 31.12.2012r. – **6**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2012r. – **2**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów umieszczonych w rodzinach zastępczych w 2012r. – **1**

Liczba dzieci z terenu gminy Kunów umieszczonych w rodzinnych domach dziecka w 2012r. – **0**

Rodziny objęte pomocą w postaci świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej MGOPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

2012 – Liczba rodzin	449	Liczba dzieci w rodzinie -	887
	130	1 dziecko	130
	228	2 dzieci	456
	76	3 dzieci	228
	8	4 dzieci	32
	5	5 dzieci	25
	2	7 i więcej dzieci	16

III. CELE PROGRAMU

Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym, dlatego praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Cel główny Programu:

Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do pełnienia ich zadań.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie oraz integracja rodziny.
3. Służenie odbudowywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
4. Neutralizowanie przypadków patogenicznego oddziaływania rodziny na dziecko.
5. Uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Kunów, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

V. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE NA RZECZ RODZINY

Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana, jako interdyscyplinarne działanie i wspieranie ze stron służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny w samorządzie.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- Asystentów rodziny,
- Zespołów interdyscyplinarnych,
- Placówek wsparcia dziennego,
- Rodzin wspierających,
- Innych podmiotów lub instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

1. Etapy pracy z rodziną

- System monitorowania sytuacji dziecka – gromadzenie informacji,
- Wywiad pracownika socjalnego – weryfikacja powziętej informacji, wstępna diagnoza, wniosek do kierownika MGOPS o zaangażowanie asystenta rodziny,
- Podjęcie działań naprawczych przez asystenta rodziny,
- Diagnoza problemu,
- Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną (we współpracy z innymi podmiotami),
- Ocena sytuacji dziecka:
 - zakończenie asysty (dziecko pozostaje w rodzinie naturalnej)
 - lub
 - wniosek o skierowanie dziecka do pieczy zastępczej lub o zasadności dalszego pobytu w niej.
- Monitoring rodziny (pracownik socjalny, asystent rodziny MGOPS).

Usługi asystenta rodziny

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci.

Główne zadania asystenta rodziny

- Całościowe wsparcie rodzin zagrożonych różnymi dysfunkcjami, wychowujących małoletnie dzieci,
- Niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin.

2. Wsparcie interdyscyplinarne

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Zadanie to realizowane będzie przez działania zespołu interdyscyplinarnego, składającego się z osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane problemem danej rodziny. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony będzie w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji poszczególnych służb, instytucji i organizacji.

Zakładamy, że praca ta będzie realizowana przez powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog szkolny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustalaniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami. Działania w powyższym zakresie koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

3. Środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształtowaniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić **placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające**.

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześnie sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, uczyć ich jak rozumieć swoje dziecko, jak je wychowywać, jak współpracować ze szkołą itp.

Placówki wsparcia dziennego

Proponuje się, aby placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie:

- **opiekuńczej** (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze), wspierające rodziców w wychowywaniu dzieci, uczące gospodarowania czasem, odpowiedzialności, obowiązkowości itp.,

- **specjalistycznej** (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychomotorycznymi, z zaburzeniami zachowania resocjalizacyjne, przeznaczone dla młodzieży, która zaczęła wchodzić w konflikt z prawem itp.),
- **pracy podwórkowej** realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych.

Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 (ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz.U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.), lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta.

4. Rodziny wspierające

Rodzina chętna do pomocy, posiadająca odpowiednie predyspozycje osobowościowe, mogłaby stać się rodziną wspierającą i pod opieką asystenta rodzinnego, współpracować z rodziną potrzebującą pomocy i jej dziećmi. Zakłada się szeroki dostęp do pełnienia tej funkcji.

Rodzina wspierająca to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, której zadaniem jest pomoc w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzenia gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzinę wspierającą ustanawia wójt miejsca zamieszkania rodziny wspieranej, mając na względzie kwalifikacje osób ubiegających się o ten status oraz potrzeby rodziny wspieranej. Z rodziną wspierającą wójt zawiera umowę określającą zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

5. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną jest prowadzona w formie:

- 1) Konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) Terapii i mediacji,
- 3) Usług dla rodzin, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- 4) Pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 5) Organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, np. poprzez grupy wsparcia lub grupy samopomocowe.

6. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i inne.

Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

VI. PARTYCYPACJA W KOSZTACH UMIESZCZENIA DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

1. 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie gminy Kunów, osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

- a) podmioty publiczne
 - właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie,
 - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie,
 - Szkoły Podstawowe, Gimnazjum oraz Przedszkole
 - VITAMED s.s. w Kunowie
 - Komisariat Policji w Kunowie
 - Zespół Interdyscyplinarny przy MGOPS w Kunowie
 - Gminna Komisja Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- b) podmioty niepubliczne:
 - kluby i organizacje sportowe,
 - kościoły i związki wyznaniowe,

- c) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:
- Komenda Powiatowa Policji,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować, jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem samorządu gminy i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

VIII ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu gminy Kunów,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

IX MONITORING I EWALUACJA

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Kunów, monitoring i ewaluację sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Kunów podejmując przy pomocy odpowiednich służb działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie. Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Kunów na lata 2013-2015 jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez MGOPS w Kunowie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Kunowie sprawozdań z realizacji Programu za rok poprzedni.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Kunowie

Roman Wójcik